

ARAŞTIRMA MAKALESİ | RESEARCH ARTICLE

KAMUSAL ALAN VE SOSYAL MEDYA İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Mürüvvet ÇIKIN

Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi,
Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü,
oralmuruvet@gmail.com.tr
ORCID: 0000-0001-5581-3912

Atıf / Citation: Çıkın, M. (2025). Kamusal alan ve sosyal medya ile ilgili çalışmalar üzerine bibliyometrik analiz. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, (İNİJOSS), 14(1), 51-68.

<https://doi.org/10.54282/inijoss.1640432>

Öz

Sosyal bilimlerin disiplinler arası doğası gereği, kavramların birbirleriyle etkileşim içinde kullanımı yaygın bir durum olmasına karşın, yeni iletişim teknolojilerinin etkisiyle olguların yeniden değerlendirilmesi ve yeniden yorumlanması ihtiyacı doğmuştur. Kamusal alan kavramı da bunlardan birisidir. Literatürde kamusal alanın niteliği, yeni iletişim teknolojileri bağlamında yeniden ele alınmaktadır. Kamusal alan, bireylerin özgürce fikir alışverişinde bulundukları, toplumsal meseleler üzerine tartışabildikleri ve kolektif bir bilinç oluşturdıkları alan olarak tanımlanırken; sosyal medya, bu dinamiklerin dijital platformlarda yeniden şekillenmesine sağlayan bir mecra olarak karşımıza çıkmaktadır. Kavramların birlikte kullanıldığı çalışmalar genellikle dijital kamusal alan, demokrasi, aktivizm ve toplumsal hareketlerle bağlantılıdır. Bu çalışmada kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amaçlanmıştır. Nicel veriler kapsamında gerçekleştirilen araştırmada, kavramların gelişimsel eğrisi ve haritasının çıkarılması hedeflenmiştir. Web of Science veri tabanının arama motoruna “public sphere” ve “social media” anahtar sözcükleri yazılarak her iki konuyu da içeren tüm alanlardaki çalışmalar bibliyometrik analiz yöntemiyle taranmıştır. Bu kapsamda 2008-2024 yılları arasında 1079 yayın çalışmaya dahil edilmiş olup, sonrasında yayınlanan çalışmalar ve diğer veri tabanları araştırmanın dışında tutulmuştur. Nicel veriler kapsamında ele alınan 1079 doküman kaynakları, VOSviewer programı ile analiz edilmiştir. Çalışmalar; yıl, alan, ülke, sürdürülebilir kalkınma amaçları, anahtar kelime, yazar atıf analizi, ülke bağlı atıf analizi, yazar ve metinlerin bibliyometrik eşleşme analizi çerçevesinde incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre en çok kullanılan anahtar kelimelerin bağlantıları incelendiğinde sosyal medyanın, kamusal alan, toplumsal hareketler, protesto, aktivizm, Orta Doğu, kitle iletişim araçları, Twitter, Çin ve Mısır gibi kelimelerle güçlü bağlantısı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kamusal alan, sosyal medya, bibliyometrik analiz, Web of Science, VOSviewer.

A BIBLIOMETRICS ANALYSIS OF STUDIES ON PUBLIC SPHERE AND SOCIAL MEDIA

Abstract

Due to the interdisciplinary nature of social sciences, concepts are often used interactively. However, the impact of new communication technologies has created a need to reassess and reinterpret phenomena. One such concept is the public sphere, which is being reexamined in the context of new communication technologies. The public sphere is defined as a space where individuals freely exchange ideas, discuss societal issues, and form collective consciousness. Social media, as a platform, plays a significant role in reshaping these dynamics in the digital environment. Studies that link these concepts are often associated with digital public spheres, democracy, activism, and social movements. This study aims to conduct a bibliometric analysis of research related to the public sphere and social media. Quantitative data is used to map the developmental trajectory of these concepts. The Web of Science database was used with the keywords "public sphere" and "social media" to search for relevant works. A total of 1079 publications from 2008 to 2024 were included in the study, excluding more recent works and other databases. The 1079 documents were analyzed using VOSviewer. The studies were analysed in terms of year, field, country, sustainable development goals, keywords, author citation analysis, country-linked citation analysis, bibliometric matching analysis of authors and texts. According to the results of the analysis, when the links of the most used keywords were analysed, it was seen that social media had strong links with words such as public space, social movements, protest, activism, Middle East, mass media, Twitter, China and Egypt.

Keywords: Kamusal alan, sosyal medya, bibliyometrik analiz, Web of Science, VOSviewer.

GİRİŞ

Türkçeye ilk kez 1997’de Habermas’ın “Kamusal alanın Yapısal Dönüşümü” başlıklı yapıtından çevrilen kamusal alan, “*kamusal topluluk olarak bir araya toplanmış özel şahısların, kamu erkini, kamuoyu önünde meşrulaştırmaya yöneldikleri forum*” şeklinde tanımlanmıştır (Habermas, 2015:90). Kamusal alan kavramı, hem mekânsal (süreçleri, yapıları ve kurumları, ilişkileri, pratikleri, kuralları ve etkileşim biçimlerini) hem de belli bir ideali (herkese açıklık, özerlik ve çoğulculuk) kapsamaktadır (Özbek, 2015: 40).

18. yüzyılda kamusal alanın oluşmasına zemin hazırlayan kahvehanelerde bir araya gelen bireyler, önce edebiyat, sonra haber ve siyaset üzerine yaptıkları tartışmalarla söylemselliğin merkezini oluşturmaktadır (Ellis, 2008: 162). Rasyonel kamusal tartışmaların yapıldığı edebi alanlarda (Goode, 2005: 7-8) ortaya çıkan bu kamusal alan yeni burjuva sınıfının çıkarlarını yansıtmaktaydı (Alario, 1994: 330). Bu sınıfın ortaya çıkışıyla kamusal alan, yalnızca devletle toplum arasındaki tartışma ve çıkarların konuşulduğu yer olmakla kalmamış aynı zamanda politik meselelerle eleştirel söylem pratiğinin de geliştiği bir yere dönüşmüştür (Calhoun, 1993: 9). Özel alanın içerisinde oluşan bu kamusal alan içerisinde birde soyluların oluşturduğu “temsili kamu” vardır. Zamanla devletle kamu arasında tartışmalı konularda siyasi görevler üstlenmesiyle birlikte ise “siyasal kamu” oluşmuştur. Yapısal dönüşümde Habermas, kamusal alanın oluşumunda üç ana bileşenden bahseder; burjuvazinin aktörlüğünde oluşan özel alan, ekonomik alan ve siyasi (devlet) alanı.

Habermas (1989), kapitalist piyasanın ve merkezi güç ilişkilerinin hakimiyetiyle birlikte kamusal alanın tarihsel olarak zarar gördüğüne dikkat çekti. Ekonomiye yön veren özel kurumların oluşumu ve halkın görüşlerini dışlayarak devletle anlaşmalar yapması rasyonel kamusal alanların yitirilmesine yol açmıştır. Siyasi ve yargısal karar alma sürecinin oluşumuna

zemin hazırlama görevi olan basın, çarpıtılmış iletişim koşullarının sağlanmasında öncülük ederek manipülatif bir kuruma dönüşmüştür (Iosifidis & Wheeler, 2016). Kamusal alana yönelik bu sorunları Habermas, baskın olmayan söylemle yani hakikat, doğruluk ve normatif doğruluk ve anlaşılabilirliğe dayalı geçerlilik iddialarına bağlı iletişimsel eylemle çözülebileceğini ifade ederek katılımın önemini vurgulamıştır. Karar alma süreçlerine katılım; “tabandan gelen demokrasi, e-katılım, katılımcı demokrasi” gibi kavramlarla ilişkilendirilmektedir (Fuchs, 2007). Sosyal medya, bu katılımın sağlandığı ve demokratik süreçlerin güçlendirildiği bir platform olarak, Habermas’ın kamusal alan anlayışının modern yorumlarında önemli bir yer tutmaktadır. Günümüzde sosyal medya alanı (Fuchs, 2014); ekonomi, devlet ve sivil toplum alanlarındaki üç karşıtlığını tanımlamak için kullanılmaktadır. Bireylerin düşüncelerini özgürce ifade edebildiği, fikir alışverişinde bulunabildiği sosyal medya aynı zamanda yaşam dünyasının sömürgeleştirilmesine karşı siyasi direnişin de bir aracıdır.

Tsagarousianou (1999: 195-6) "yeni teknolojilerin, hem tartışmaya (vatandaştan yurttaş iletişim) hem de 'duymaya' (vatandaştan otoriteye iletişim) olarak sağladığından, bu tür alanları [kamusal alanları] sürdürme potansiyeline sahip olduğunu” savunmuştur. Bu bağlamda, bireylerin vatandaş olarak harekete geçme, kamu işlerine aktif olarak katılma, özel çıkarlarını ortak çıkarlar ve kamu politikalarına entegre etme gereksinimlerinin karşılanabilmesine yönelik demokratik hedeflerin çevrim içi ortamların etkileşimli ve eş zamansız özelliklerinden faydalanmasıyla hem vatandaşlar arasında yatay iletişim hem de siyasi yetkililerle dikey iletişim mümkün hale gelmektedir.

Sosyal medya, Habermas’ın idealize ettiği kamusal alanı canlandırmaktan ziyade sadece söylemi değil, iyi söylemi de mümkün kılma potansiyeli gösteren çeşitli yeni araçları da desteklemektedir. Froomkin (2004)’e göre bu araçların ya da ardıllarının hayatımızın hemen her alanına nüfuz etmesinin veya yaygın bir şekilde kullanılmasının aynı şekilde en iyi pratik söylemi hayata geçirebileceğini iddia etmek için çok erken olsa da umut etmek için çok erken değildir. Nitekim internetteki alternatif kamusal alanların marjinalliğine değinen Fuchs (2007); bu ağın "toplanacak ortak yerler ve üzerinde yas tutulacak veya kutlanacak ortak alan"dan yoksun olduğunu iddia etmenin yanlış olduğunu vurgular. Çünkü sosyal medya, düşünce oluşturma ve fikirleri yayma noktasında mekândan ve zamandan bağımsız olmasıyla küresel kamuoyunun yaratılmasına aracılık etmektedir. Enformasyon bolluğu sayesinde bireysel bilinçlenmenin artması ve vatandaşlık kültürünün yayılmasıyla alternatif gruplar harekete geçerek kamusal alanda muhalif seslerin artışını sağlayacaktır (Curran, 1997: 142).

Sosyal medyanın, Habermas’ın (1989) kamusal alanının geri dönüşünü teşvik ettiğini iddia eden, vatandaşların demokratik katılım hakkını kolaylaştırdığını savunan (Batorski & Grzywinska, 2018; Belair-Gagnon vd., 2014; Bergere, 2020; Bruns, 2023; Dong vd., 2017; Lee vd., 2018; Loader & Mercea, 2011; Shirky, 2011; Smith & Niker, 2021) çalışmaların yanı sıra kamusal alanın oluşumunu engellediğini ve siyasi tartışmaları azalttığını veya devletin izin verdiği söylemler dahilinde başka bir kamusal alan yarattığını (Johannessen vd., 2016; Kruse vd., 2018) savunan çalışmalar da mevcuttur.

Yukarıdakilerden hareketle, kamusal alanın sosyal medya bağlamında araştırıldığı çalışmaların gün geçtikçe arttığını görmek mümkündür. Sosyal medyanın kamusal alanı yeniden

yarattığı, bireylerin siyasi veya kültürel tartışmalarını devam ettirebildiği bir alan sağladığı yönünde olumlayıcı bir yaklaşım söz konusuysa tam tersine sosyal medyanın kamusal alanı yıktığını veya devletin gözetiminden bağımsız alan sunmadığına ilişkin yaklaşımlar da mevcuttur. Günümüzde kavramların alan yazında bütünsel bir yaklaşımla ele alınmasına yönelik bibliyometrik analizler dikkat çekmektedir. Bu yönde uluslararası alan yazına bakıldığında, Adrian Rauchfleisch (2017)'in Scopus veri tabanını kullanarak yapmış olduğu çalışmada; kamusal alan üzerine yapılan son araştırmaların ortak atıf analizi yaparak yazarların ve konuların zaman içindeki gelişimini incelemiştir. Aynı örneklemin seçildiği bir başka çalışma ise Nugroho vd. (2022)'nin Twitter'ı kamusal alan olarak ele aldıkları araştırmadır. Yazarlar, belirlemiş olduğu 3 üniversitenin Twitter ve kütüphane kullanımına ilişkin analiz yapmıştır. Raina ve Mandal (2024) ise çalışmalarında, kamusal alanda güvenlik algısını ele almaktadır. Ulusal alan yazında ise Turhan ve Ayataç (2021)'nin Web of Science'ı örneklem aldığı araştırma, kamusal alanla ilişkili sosyal bir olgu olarak etnik çeşitliliğe uygulanan araştırma yaklaşımları ve metodolojilerinin yapıcı bir analizini sunmaktadır. Scopus veri tabanını kullanan Karaçor ve Öğçe (2023) ise çalışmalarında kamusal alanın kamusal boyutunu ele almıştır. Bununla sosyal medya, kamusal alan, kamu, kamusal sanat alt temaları oluşturularak bu temaların birbirleri ile ilişkisi tespit edilmiş ve görsel olarak ortaya konulmuştur. Yapılan çalışmalar dikkate alındığında, kamusal alan konusunun disiplinler bir kavram olması gereğiyle pek çok farklı alanlarda çalışıldığı ancak doğrudan sosyal medya kavramıyla ele alınmadığı görülmüştür. Buradan hareketle bu çalışma doğrudan “kamusal alan” ve “sosyal medya” kavramlarını ele alarak diğerlerinden farklılaşmaktadır.

Bu çalışmada, Web of Science veri tabanının arama motorunda “public sphere” ve “social media” anahtar kelimeleriyle 2008 ile 2024 yılları arasındaki yayınlar, bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma, hem kamusal alan hem de sosyal medya konularını ele alan yayınlara odaklanmıştır. Elde edilen 1079 makale, VOSviewer yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Kamusal alan ve sosyal medya arasındaki ilişkiyi derinlemesine inceleyen bu çalışma, araştırmaların yıllık dağılımı, alanları, ülkeleri, sürdürülebilir kalkınma amaçlarıyla ilişkisi, yazar atıf analizleri, ülke atıf analizleri ve yazarlar ile metinlerin bibliyometrik eşleşme analizlerini kapsamlı bir biçimde sunmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede, çalışmaların zaman içindeki gelişimlerini ve eğilimlerini ortaya koyarak literatüre önemli katkılar sağlamayı hedeflemektedir.

1. YÖNTEM

Araştırmada kamusal alan ve sosyal medya kavramlarıyla ilgili çalışmaların incelenebilmesi için bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometri terimi ilk kez 1969'da Pritchard tarafından “matematik ve istatistik tekniklerin kitaplara ve diğer iletişim araçlarına uygulanması” olarak tanımlanmıştır (Ding vd., 2001; Pritchard, 1969). Bibliyometrik yöntemler, makale ve dergilerdeki eğilimleri, işbirliği modellerini ve araştırma unsurlarını analiz etmek (Passas, 2024), yazılı yayınların nicel analizini sağlamak için kullanılmaktadır (Ellegaard & Wallin, 2015). Akademik çalışmalarda yoğun bir şekilde kullanılan yöntem araştırmacılara (1) konuyla ilgili bakış açısı kazanmaları, (2) alan yazındaki bilgi boşluklarını belirlemeleri, (3) araştırma için yeni fikir ve yöntemler türetmeleri ve (4) alana amaçlanan katkılarını konumlandırmaları için temeller oluşturabilir (Donthu vd., 2021).

Bu çalışmanın örneklemini oluşturan Web of Science veri tabanında "public sphere" ve "social media" anahtar kelimeleri kullanılarak 2008 ile 2024 yılları arasındaki yayınlara yönelik sistematik bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen çalışmalar, 3 Ocak 2024 tarihinde toplanmış olup, toplamda 1079 doküman erişilmiştir. Elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinden bibliyometrik analiz ile incelenmiş ve VOSviewer yazılımı aracılığıyla analizlere tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda çalışmada; yıl, alan, ülke, sürdürülebilir kalkınma amaçları, yazar atıf sayısı, ülke bağlı atıf analizine göre incelenmiştir. Birlikte kullanımda anahtar kelime ağı, bibliyografik eşleşme ile yayınların ve yazarların bibliyografik eşleşmesine yönelik ağ haritası oluşturulmuştur. Niceliksel verilerle kamusal alan ve sosyal medya ile ilgili çalışmaların gelişimsel eğrisini görme ve bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara literatürdeki boşlukları fark edebilmelerine imkân sağlamaktadır. Bu durum, araştırmanın önemini ve değerini vurgulamaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma Web of Science veri tabanında kamusal alan ve sosyal medya ile ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini sunmayı amaçlamaktadır. Bibliyometrik analizle akademik araştırmaların etkisi, eğilimleri ve gelişimsel eğrisini ortaya koyarak alana katkı sunması hedeflenmiştir.

1.2. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Dünyanın en önemli bilimsel atıf arama ve analitik bilgi platformlarından biri olan Web of Sciehce, farklı disiplinlere ait geniş ve kapsamlı veri tabanı sunması (Li, Rollins & Yan, 2018) ve bibliyometrik analiz için uygun olması (van Eck & Waltman, 2009) nedeniyle araştırmada örneklem olarak tercih edilmiştir. 3 Ocak 2025 tarihinde veri tabanına “public sphere” and “social media” kavramları yazılmış olup, karşılaşılan tüm akademik çalışmalar bu sitede taranan indekslerin tümünde aranmıştır. Bundan sonraki araştırmalar, çalışmaya dahil edilmemiştir. Yıllara göre en eskisi 2008 ve en yenisi 2024 olmak üzere yapılan araştırmada 1079 veri setine ulaşılmıştır. Literatürün görselleştirilmesi ve ağ haritalarının oluşturulması aşamasında VOSviewer 1.6.20 programından yararlanılmıştır. Vosviewer, bibliyometrik verilerin oluşturulması ve görselleştirilmesi için kullanılan yazılım programıdır. Araştırmada özellikle büyük bibliyometrik haritaların kolay yorumlanabilir bir şekilde görüntülenebilme işlevselliği nedeniyle tercih edilmiştir (van Eck & Waltman, 2010).

1.3. Araştırma Soruları

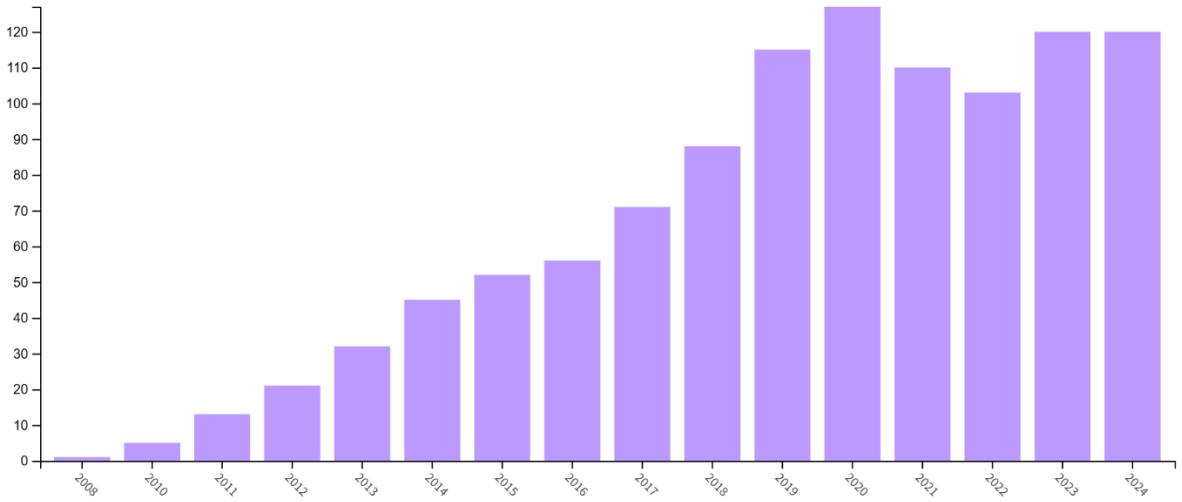
Web of science veri tabanından indekslenen çalışmalar incelenirken daha önceki yapılan çalışmalar dikkate alınarak aşağıdaki sorular oluşturulmuştur:

- 1) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınlar yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 2) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınlar alanlara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 3) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınlar ülkelere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 4) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınlar sürdürülebilir kalkınma amaçlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

- 5) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınlar anahtar kelimelere göre nasıl bir dağılım göstermekte ve bunların toplam ilişki gücü nasıldır?
- 6) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınların yazar atıf analizi nasıldır?
- 7) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınların ülke bağlı atıf analizi nasıldır?
- 8) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınların yazarların bibliyometrik eşleşme analizi ve ilişki gücü nasıldır?
- 9) Web of Science veri tabanında indekslenen kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili yayınların metinlerin bibliyometrik eşleşme analizi ve ilişki gücü nasıldır?

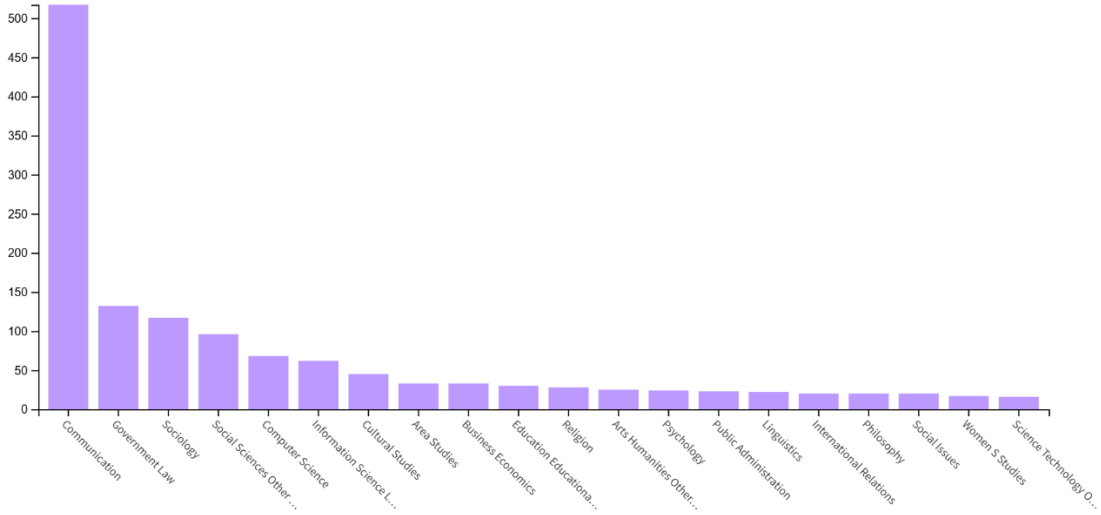
1.4. Bulgular

Web of Science veri tabanı arama motoruna “public sphere” ve “social media” anahtar sözcükleri girilerek 2008 yılından 2024 yılına kadar yapılan 1079 yayının tamamı analize dahil edilmiştir. İndekslenen yayınlar VosViewer programından faydalanılarak görselleştirilmiştir. Programın son sürümü kullanılarak 1079 yayınların yazıldığı yıl, alan, ülke, sürdürülebilir kalkınma amaçları, anahtar kelime, yazar atıf analizi, yazar ve metinlerin bibliyometrik eşleşme analizi yapılmıştır.

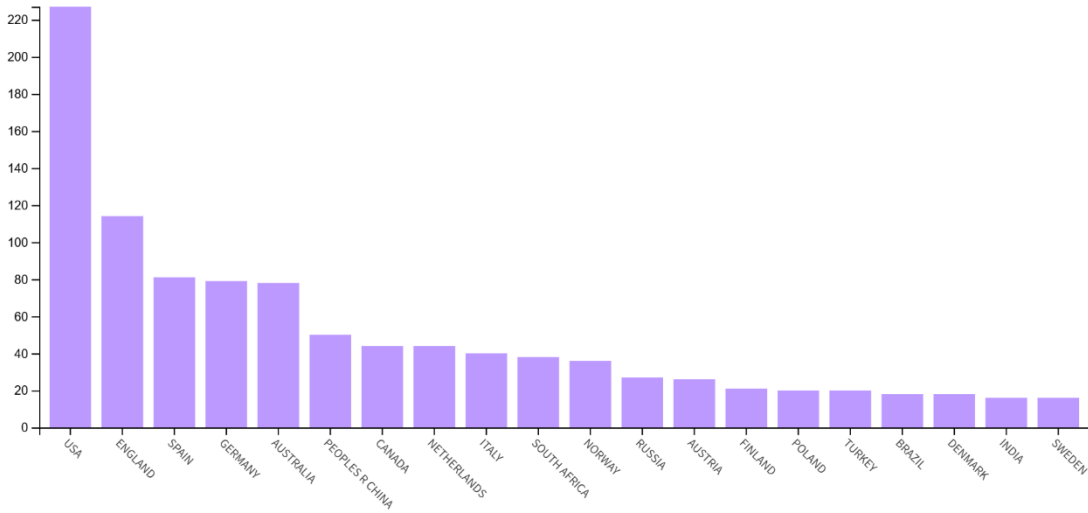
Grafik 1: Kamusal alan ve sosyal medya üzerine yapılan yayınların yıllık dağılımı (Web of Science, 2024)

Grafik 1'e bakıldığında kamusal alan ve sosyal medya ile ilgili çalışmaların 2008'den 2020'e kadar belirgin bir şekilde artış gösterdiği görülmektedir. Kavramların birlikte çalışıldığı en düşük yıl, çalışmaların başladığı 2008'dir. 120'yi aşan bir sayıyla çalışmaların en yüksek olduğu dönem ise 2020'dir. Bu yıldan sonraki belirgin düşüş ise 2022 yılında yaşanmıştır. Sonraki iki yıl içerisinde konuyla ilgili çalışmalara olan ilgi tekrardan artış göstermiştir.

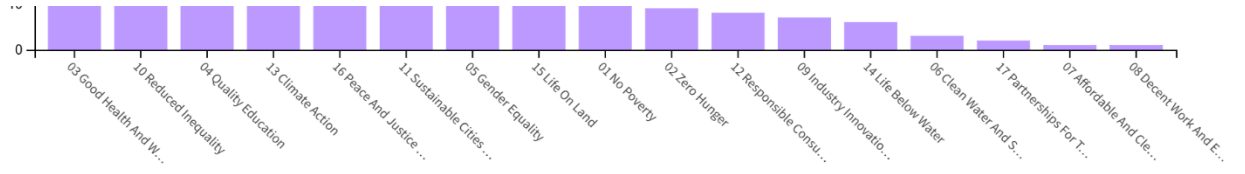
Grafik 2: Kamusal alan ve sosyal medya üzerine yapılan yayınların alan bazında dağılımı (Web of Science, 2024)

Yukarıdaki grafikte kamusal alan ve sosyal medya üzerine yapılan yayınların alan bazında dağılımı gösterilmektedir. Anahtar kelimelerin kullanılarak yapıldığı yayınların yapıldığı 60 alandan en fazla 20 alan ele alınmıştır. Alan bazlı yapılan analizde en fazla yayın iletişim alanında yapılmıştır ve bu alanda yapılan yayınlar diğerlerinden belirgin biçimde ayrılmaktadır. Sonrasında sırasıyla devlet hukuku, sosyoloji ve diğer sosyal bilimler takip etmektedir. Bilgisayar bilimleri, bilgi bilimi, kültürel çalışmalar, alan çalışmaları, iş ekonomisi, eğitim bilimleri, din, sanat ve beşeri bilimler, psikoloji, kadın çalışmaları ise daha az sayıda yayınların yapıldığı alanlardır.

Grafik 3: Kamusal alan ve Sosyal Medyayla İlgili Yayınların Ülke Bazında Dağılımı (Web of Science, 2024)

Web of Science üzerinden örneklem dahilinde belirlenen anahtar kelimeler girilmiş olup, bu çalışmaların yoğunluk gösterdiği ülkelerden en fazla 20 ülke analize dahil edilmiştir. Grafik 3'e bakıldığında 220'den fazla yayınlı birinci sırada ABD yer almaktadır. Belirgin bir düşüşün

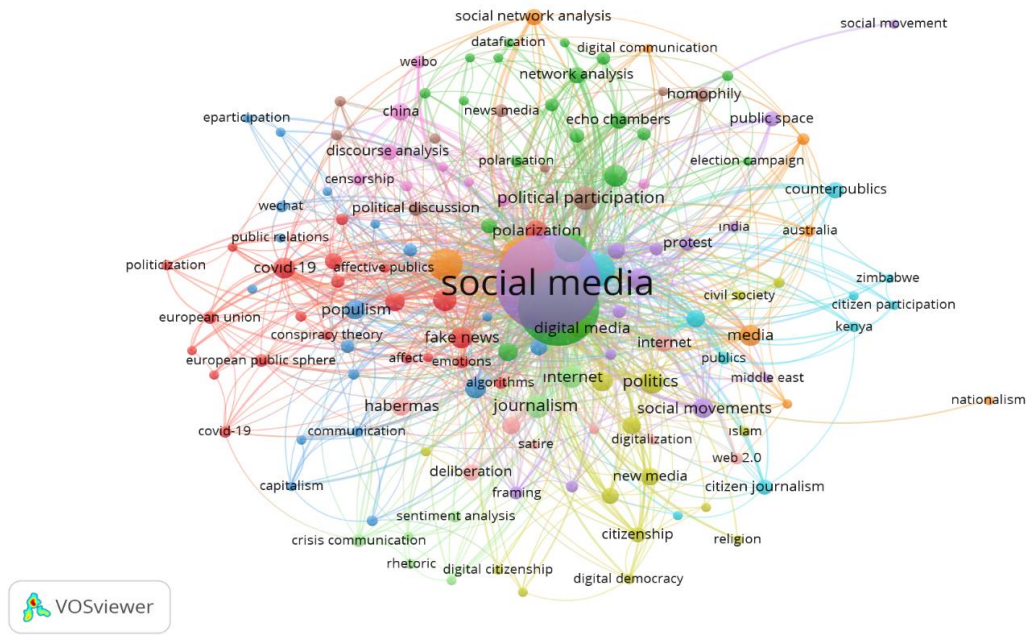
Grafik 4: Kamusal Alan ve Sosyal Medya İlgili Yayınların Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Bazında Dağılımı (Web of Science, 2024)

Kamusal alan ve sosyal medya ile ilgili çalışmaların sürdürülebilir kalkınma amaçlarına bazında dağılımına bakıldığında en fazla Sağlık ve Kaliteli Yaşam (99) ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Sonrasında belirgin bir düşüş yaşanmış olup ikinci sırada 37 yayın ile eşitsizliklerin azaltılmasına yönelik çalışma yapılmıştır. Üçüncü sırada ise 33 yayın ile nitelikli eğitim kapsamındaki çalışmalar vardır. İklim eylemi, barış, adalet ve güçlü kurumlar, sürdürülebilir şehirler ve toplumlar, toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin çalışmaların oranı benzerlik göstermektedir. Sürdürülebilirlik kapsamında yapılan çalışmaların en az olduğu amaçlar ise erişilebilir ve temiz enerji (1) ve insana yakışır iş ve ekonomik büyüme (1)'dir.

Tablo 1: Kamusal Alan ve Sosyal Medya İle İlgili Çalışmaların Anahtar Kelime, Kullanım Sıklığı ve İlişki Gücü

Anahtar Kelime	Kullanım Sıklığı	İlişki Gücü
Sosyal medya	466	964
Kamusal alan	283	670
Twitter	133	324
Siyasal iletişim	51	162
Facebook	55	155
Demokrasi	45	134
İnternet	25	85
Siyaset	26	77
Gazetecilik	27	75
Aktivizm	24	70

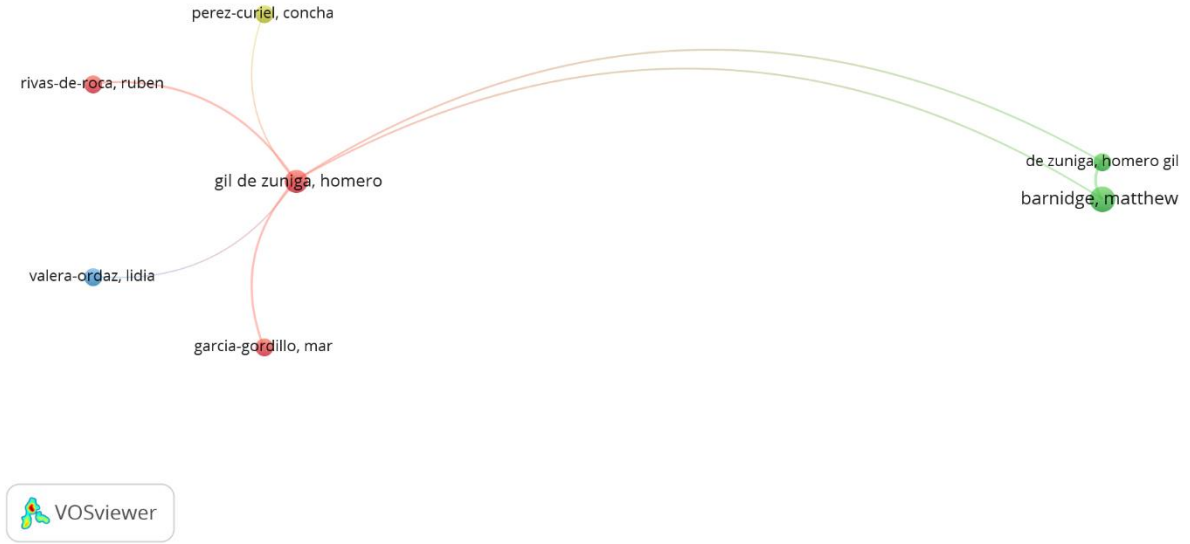
Yukarıda kamusal alan ve sosyal medya ile ilgili yapılan çalışmalardan elde edilen 2830 anahtar kelimeden ilişki gücü 70 ve üzeri olan sözcükler listelenmiştir. Toplam ilişki gücü üzerinden yapılan değerlendirme sonucunda en yüksek ilişki gücü araştırma konu başlığıyla doğrudan ilintili olan sosyal medya (964) ve kamusal alan (670) anahtar kelimeleridir. 133 kullanım sıklığına sahip olan Twitter (324) kelimesi ise en yüksek üçüncü ilişki gücüne sahip sözcüktür. Siyasal iletişim 51 kere kullanılmış, 162 ilişki gücü göstermiştir. Bir diğer sosyal medya araçlarından Facebook ise 55 kez kullanılmış olup 155 ilişki gücüne erişmiştir. Demokrasi, internet, siyaset, gazetecilik ve aktivizm sözcükleri sırasıyla 45,25,26,27, 24 kez kullanım sıklığına sahip olmakla birlikte sırasıyla 134, 85, 77, 75, 70 ilişki gücüne sahiptir.

Şekil 1: Kamusal Alan ve Sosyal Medya Üzerine Yapılan Yayınlarda Yer Alan Anahtar Kelimeler Arasındaki İlişkiler

Şekil 1’de kamusal alan ve sosyal medya üzerine yapılan yayınlarda kullanılan 2830 anahtar kelimeden en az 5 ve daha fazla tekrar eden 144 anahtar kelime yer almaktadır. Anahtar kelimelerin ilişkilerine yönelik analizde en çok kullanılan sosyal medyanın kamusal alan, toplumsal hareketler, protesto, aktivizm, Orta Doğu, kitle iletişim araçları, Twitter, Çin ve Mısır gibi sözcüklerle güçlü ilişkisinin olduğu görülmektedir. Kullanılan anahtar kelime sayısı bakımından sosyal medyanın kullanım sıklığını takip eden ikinci sözcük kamusal alandır. Kamusal alan sözcüğü ise dijital kamusal alan, ağ analizi, demokrasi, siyaset, Jürgen Habermas gibi kelimelerle güçlü ilişki içerisinde.

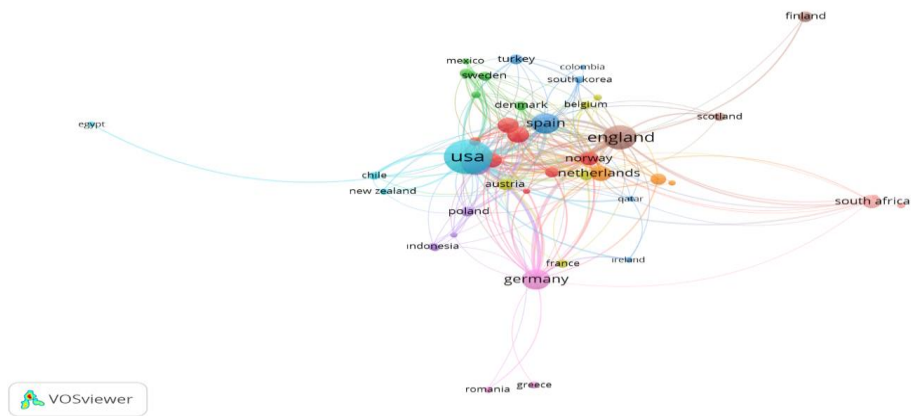
1.4.1.Yazarların atıf analizi

Şekil 2: Kamusal Alan ve Sosyal Medya Üzerine Yayın Yapan Yazarların Atıf Analizi

Şekil 2’de yer alan yazar atıf analizine bakıldığında; en az 4 atıf alma şartıyla sınırlandırılan 1978 yazar arasından 15 yazar ele alınmış ve ilişki güçleri analiz edilmiştir. En yüksek atıf sayısına sahip yazarlar; 631 atıf ile Axel Bruns, 353 atıf ile Matthew Barnidge, 206 atıf ile Homero gil de Zuniga olmuştur. Bu üç yazarın makale ve atıf sayıları yüksek olmasına rağmen birbirleriyle ilişki güçlerinin düşük olduğu görülmektedir. İkinci sırada yer alan Svetlana S. Bodrunova’nın makale sayısı 4 olmasına rağmen en düşük atıf sayısına (30) sahip ve ayrıca ilişki gücü hiç bulunmamaktadır. Buna karşın Paul S.N. Lee, Louis Leung ve Clement Y.K. So isimli yazarların makale (4), atıf (136) ve ilişki güçlerindeki (16) benzerlik dikkat çekmektedir. Bu noktada, en yüksek ilişki gücüne sahip olan yazarlar bu yönüyle diğerlerinden ayrılmaktadır.

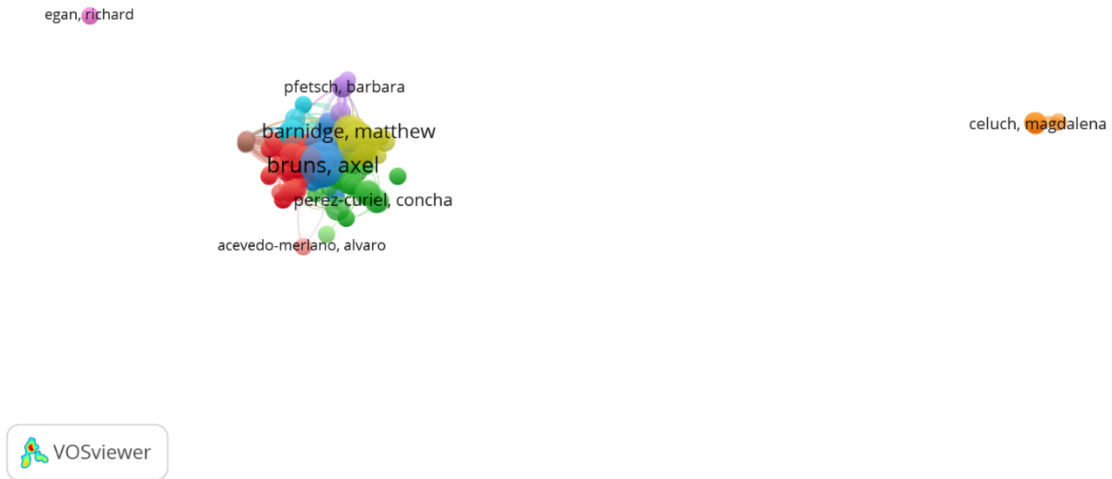
1.4.2. Ülkelerin atıf analizi

Şekil 3: Kamusal Alan ve Sosyal Medya Üzerine Yayın Yapan Ülkelerin Atıf Analizi

Kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili eserlerin menşei ülkelere göre aldıkları atıfların ağ haritası Şekil 7’de gösterilmektedir. Ağ haritası oluşturulurken bir ülkenin en az 5 eser yayınlanması ve 5 atıf alması şartı göz önünde bulundurulmuştur. Bu kapsamda aralarında ilişki bulunan 47 gözlem birimi üzerinden analiz yapılmıştır. Atıf sayısı en çok olan ülkeler 5501 atıf ile ABD, 2211 atıf ile İngiltere ve 1388 atıf ile Avustralya olmuştur. Toplam ilişki gücü açısından ABD ve İngiltere, Almanya ile birlikte ilk üçteki yerini korurken, Avusturalya yedinci sırada yer almıştır. Eser sayısı açısından değerlendirildiğinde ise ABD, İngiltere ve İspanya’nın yayınları sırasıyla 226, 114 ve 80 şeklindedir.

1.4.3.Yazarların bibliyometrik eşleşme analizi

Şekil 4: Kamusal Alan ve Sosyal Medya Üzerine Yayın Yapan Yazarların Bibliyometrik Eşleşme Analizi

En az 2 eser yayınlamış ve 2 atıf almış olmak kriteri ile seçilen ve aralarında ilişki bulunan 177 gözlem birimi ile yapılan analize göre 11 küme, 9090 ilişki ve 57364 toplam ilişki gücü elde edilmiştir. Şekil 8’e bakıldığında en fazla bibliyografik eşleşme olan yazarlar 631 alıntı ile Bruns, Axel (1948 ilişki gücü), 353 alıntı ile Barnidge, Matthew (3039 ilişki gücü), 321 alıntı ile Gil de Zuniga, Hemoro (4714 ilişki gücü), Marcia, Dan 281 (939 ilişki gücü) olduğu görülmektedir.

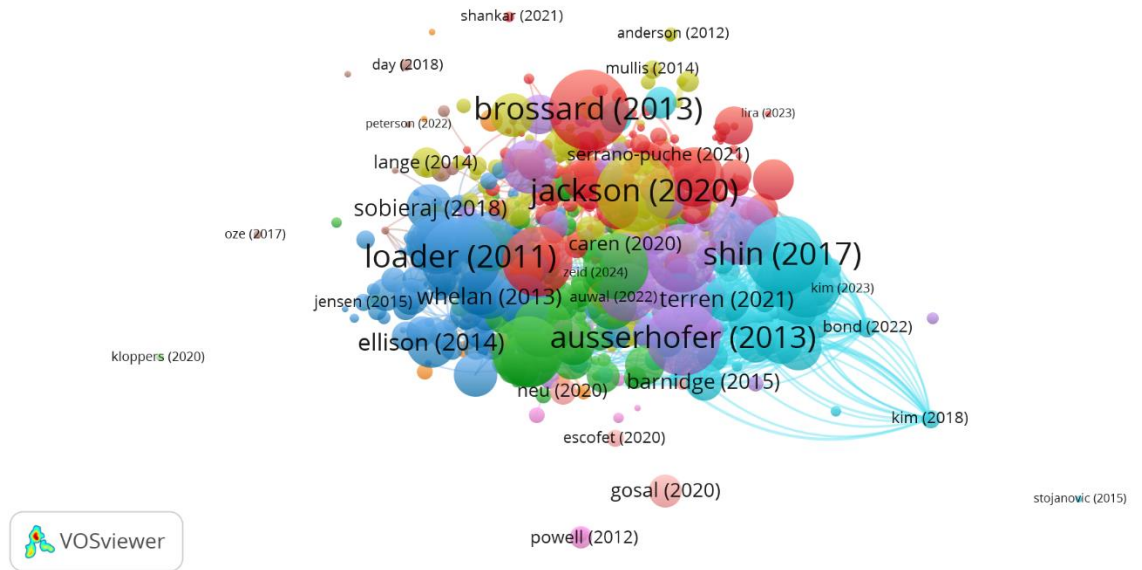
Tablo 2: Yazarların Bibliyometrik Eşleşme Analizi ve Toplam İlişki Gücü

Yazarlar	Atıflar	İlişki gücü
gil de Zuniga, Hemoro	321	4714
Barnidge, Matthew	353	3039

Lee, Paul S.N.	136	2708
Leung, Louis	136	2708
So, Clement y.k.	136	2009
Bruns, Axel	631	1948
Hambrick, Marion e.	33	1840
O'hallarn, Brendan	33	1840
Ridinger, Lynn	33	1840
Shapiro, stephen l.	33	1840

Tablo 2’da İlişki gücü en yüksek 177 çalışmadan, toplam ilişki gücü en yüksek olan 10 yazara odaklanılmıştır. Bruns, Axel en çok atıf almasına (631 atıf ile) rağmen toplam ilişki gücü en yüksek çalışmalar arasında altıncı sırada yer almaktadır. Bibliyografik eşleşmede dikkat çeken bir başka nokta ise Hemoro’nun atıf sıralamasında 3.sırada (321 atıf ile) yer almasına rağmen en yüksek ilişki gücüne (4714 ile) sahip olmasıdır. Barnidge, Matheww 353 atıf ile 3039 ilişki gücüne sahiptir. Lee, Paul S.N., Leung, Louis, ve So, Clement y.k. ise 136 atıf ile sırasıyla 2708, 2708 ve 2009 ilişki gücüne erişmiştir.

1.4.4.Yayınların Bibliyografik Eşleşme Analizi (Bibliographic Coupling of Documents)

Şekil 5: Kamusal Alan ve Sosyal Medya Üzerine Yapılan Yayınların Bibliyometrik Eşleşme Analizi

Bibliyografik eşleşme, farklı iki araştırmacının da alıntı yaptığı ortak bir kaynağa atıfta bulunması durumunu tanımlar. Yukarıdaki görselin oluşturulmasında, en az bir atıf almış olma şartı dikkate alınarak, aralarında ilişki bulunan 792 eser analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, 11 küme, 54148 ilişki ve 80138 toplam ilişki gücü elde edilmiştir. Metinlerin bibliyografik eşleşme analizinde en fazla alıntılanan ile 747 alıntılanan Shirky (2011)’nin çalışmasıdır. Benzer alıntılanma sayısına sahip olan (280, 278, 274, 269) diğer eserler ise sırasıyla Brossard (2013),

Loader (2011), Jackson (2020) ve Shin (2017)'e aittir. Toplam ilişki gücünün en yüksek olduğu eserler Lee (2015) ve Batorski (2018)'nin çalışmalarıdır.

SONUÇ

Kamusal alanın teorik temelleri daha uzun bir geçmişe sahipken sosyal medya daha yakın bir döneme dayanır. Bununla birlikte sosyal medya, tarihsel olarak daha yeni bir olgu olmasına rağmen etkisini pek çok farklı alanda hızla ve geniş bir şekilde hissettirmektedir. Son yıllarda kamusal alanın, sosyal medya araç, yöntem ve tekniklerinden etkilendiği, bireylerin toplumsal ve politik katılım biçimlerini yeniden şekillendirdiğini ele alan çalışmaların sayısında artış gözlemlenmektedir. Ancak bu konuları bütüncül bir perspektifle ele alan çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda araştırmada, kamusal alan ve sosyal medya konularını kapsayan çalışmaların bibliyometrik analizini yapmak amaçlanmıştır. Bu hedef doğrultusunda araştırmanın örneklemini olarak seçilen Web of Science veri tabanına “public sphere” ve “social media” anahtar kelimeleri yazılarak ilgili yayınlar taranmıştır. 3 Ocak 2025 tarihinde elde edilen verilerde kamusal alan ve sosyal medya kavramlarının birlikte incelendiği 2008'den 2024'e kadar olan 1079 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Bu çalışmalar, VOSviewer programı kullanılarak görselleştirilip analiz edilmiştir. Veri tabanından ulaşılan yayınlar; yıl, alan, ülke, sürdürülebilir kalkınma amaçları, yazar atıf sayısı, ülke bağlı atıf analizine göre incelenmiştir. Birlikte kullanımda anahtar kelime ağı, bibliyografik eşleşme ile yayınların ve yazarların bibliyografik eşleşmesine yönelik ağ haritası oluşturulmuştur.

Araştırma sonucunda kamusal alan ve sosyal medya konusunu içeren çalışmaların en fazla 2020 yılında yapıldığı saptanmıştır. Sonraki yıllarda belirsiz bir azalma görülmekle birlikte 2020'den önceki yıllarda yapılan yayın sayısının altına düşmemiştir. Bu durum, konuya yönelik ilginin belli bir düzende önem kazandığının göstergesidir.

Konuyla ilgili yapılan çalışmaların alanlara göre analizine bakıldığında, iletişim alanında yapılan yayın sayısının diğer alanlarda yapılandan belirgin biçimde öne çıktığı görülmektedir. İkinci sırada ise benzer oranlarda devlet hukuku ve sosyoloji yer almaktadır. Sosyoloji biliminin konusu olan kamusal alan kavramının sosyal medya ilişkisinin en fazla iletişim bilimlerinde çalışılması, toplumsal ve politik dönüşümlerin rolünü anlamak ve gelecekteki iletişim dinamiklerini tahmin etmekle ilişkilendirilebilir. Bu çalışmaların ülkelere göre analizinde ise ABD en fazla yayına sahip ülkedir. Sonrasında İngiltere, İspanya, Avusturya ve Almanya'nın birbirine yakın bir oranda çalışmalar yaptığı tespit edilmiştir. Sıralamadaki ilk beş ülkenin toplam yayınların içerisindeki yüzdesi ise 53,834'tür.

Çalışmaların, sürdürülebilir kalkınma hedefleri arasında en fazla sağlık ve kaliteli yaşam amacına odaklandığı gözlemlenmektedir. 17 hedef arasında %9,208'lik bir paya sahip olan bu amacın ön plana çıkmasının nedeni, siyasal katılımın artması, özel ve iş yaşamında karşılaşılan sorunların paylaşılması, siyasilerin aldıkları baskıcı kararların vatandaşların lehine dönüştürülmesi gibi kamusal tartışmaların sosyal medya aracılığıyla olumlu sonuçlar doğurabilmesiyle ilişkilendirilebilecektir. Bu bağlamda, toplumsal yaşantılarında söz sahibi olan bireylerin avantajlı konumda olmaları, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden sağlık ve kaliteli yaşam ile doğrudan bağlantılıdır.

Her iki konu ile ilgili yapılan çalışmalardan elde edilen 2830 anahtar kelimeden 70 ve üzeri ilişki gücüne sahip sözcüklere bakıldığında; sosyal medyanın 964 kez ve kamusal alan 670 kez kullanıldığı görülmüştür. En çok kullanılan anahtar kelimelerin ilişkileri incelendiğinde sosyal medyanın, kamusal alan, toplumsal hareketler, protesto, aktivizm, Orta Doğu, kitle iletişim araçları, Twitter, Çin ve Mısır gibi kelimelerle güçlü ilişkisi vardır. Bu durum, sosyal medyanın günümüzde toplumsal değişim ve kamusal ifade biçimlerini şekillendiren önemli bir araç olması varsayımını güçlendirmektedir. Kamusal alan kelimesinin ise dijital kamusal alan, ağ analizi, demokrasi, siyaset, Jürgen habermas gibi kelimelerle güçlü ilişkisi tespit edilmiştir.

Axel Bruns, Matthew Barnidge ve Homero Gil de Zunigabu isimli yazarların literatürde geniş bir etki alanına sahip olduklarını, ancak birbirleriyle daha az etkileşimde bulundukları saptanmıştır. Bu durum, yazarların disiplinler arası ve bağımsız çalışmalara odaklanmış olabileceğini düşündürmektedir. Ülke atıf analizinde en fazla atıf alan ülkeler ABD (5501 atıf), İngiltere (2211 atıf) ve Avustralya (1388 atıf) sonuçları dikkate alındığında; ABD ve İngiltere'nin global ölçekte bu alanda belirleyici bir etkiye sahip oldukları söylenebilir.

Yazarların bibliyometrik eşleşme analizinde ise en yüksek atıf alan yazarların (Bruns, Axel) ilişki güçlerinin en yüksek olmaması (6.sırada) atıf sayısının her zaman ilişki gücü ile doğru orantılı olmadığını göstermektedir. Bu durum, yazarın eserleri çokça alıntılanmış olsa da işbirliği ağlarının daha dar olmasıyla ilişkilendirilebilir. Bibliyometrik eşleşme analizi sonuçlarına bakıldığında ise Shirky'nin çalışması (747 atıf ile) kamusal alan ve sosyal medyayla ilgili araştırmalarda önemli bir kaynak olarak görüldüğünün göstergesidir.

Çalışma, kamusal alan ve sosyal medya arasındaki ilişkiyi ele alan literatürün bibliyometrik analizini gerçekleştirerek, bu alandaki gelişimsel eğilimleri, ülke bazında yapılan yayınları, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle bağlantıları, anahtar kelimeleri ve yazar atıflarını kapsamlı bir şekilde ortaya koymuştur. Uluslararası ve ulusal literatür dikkate alındığında, çoğu çalışma genellikle tek bir kavram çerçevesinde yoğunlaşmış olup (Rauchfleisch, 2017; Karaçor ve Öğçe, 2023), bu çalışmaların bir kısmı kamusal alanda güvenlik algısını ele almaktadır (Raina & Mandal, 2024). Bununla birlikte, sosyal medya ve kamusal alan ilişkisini farklı bir perspektiften ele alan Nugroho vd. (2022)'nin çalışması, Twitter'ı kamusal alan olarak incelediği bir konuyu ele alırken, üniversitelerin kütüphane erişimlerini merkezine alması bakımından bizim çalışmamızla farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın, doğrudan “kamusal alan” ve “sosyal medya” kavramları bağlamında ele alınan konuları ve bu çalışmaların sürdürülebilir kalkınma amaçlarıyla nasıl ilişkilendirildiğini incelemesi, diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında önemli bir farklılık oluşturmaktadır. Bir diğer önemli bulgu ise kamusal alan ile sosyal medya arasında güçlü bir etkileşim olduğu ve bu etkileşimin toplumsal değişim, protestolar, aktivizm ve demokrasi gibi önemli konularla doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu durum, sosyal medyanın günümüzde toplumsal değişim ve kamusal ifade biçimlerini şekillendiren önemli bir araç olması varsayımını güçlendirmektedir.

EXTENDED ABSTRACT

In recent years, there has been an increase in the number of studies analysing how the public sphere is affected by social media tools, methods and techniques and how they reshape

individuals' forms of social and political participation. However, there is no study that addresses these issues with a holistic perspective and a quantitative approach. In this context, the aim of this study is to conduct a bibliometric analysis of the studies on public sphere and social media. The web of science database constitutes the scope of the research.

In the study, units related to public sphere and social media provide benefits in producing bibliometric analyses. In line with this goal, as a result of these, the selected Web of Science data were scanned using the keywords "public sphere" and "social media", and publications in all disciplines related to both subjects were scanned with the bibliometric analysis method. All of the research was taken internally and research was conducted on 1079 places. In this process, 1079 articles published between 2008-2024 were examined, and later published studies and other databases were not included. The examined documents were analyzed using the VOSviewer program. The analysis results were evaluated within the scope of the studies' year, field, country, sustainable development goal, keywords, author citation analysis, country-based citation analysis, bibliometric matching analysis of authors and texts. Consisting of two parts, it allows researchers who will work in this field to see the development curves of individuals and to see their formations in the literature differently. This situation emphasizes its compression and power.

The highest number of studies on public space and social media is 2020, with more than 120 studies. The lowest year in which the concepts were studied together is 2008, when the studies started. In the field-based analysis, the highest number of publications was made in the field of communication and the publications in this field are distinctly different from the others. This is followed by state law, sociology and other social sciences. In the distribution of studies by country, the USA ranks first with more than 220 publications. The UK is in second place with around 120 publications, where a significant decline is observed. Spain, Germany and Austria have similar rankings. India and Sweden, which have the least number of publications, are close to each other.

When we look at the grouping of studies according to sustainable development goals, it is seen that most of the studies are associated with Health and Quality of Life (99). After that, there are studies on reducing inequalities with 37 publications and quality education with 33 publications. The goals with the least number of studies on sustainability are accessible and clean energy (1) and decent work and economic growth (1).

When the words with a link strength of 70 or more out of 2830 keywords obtained from the studies on both subjects are analysed, it is seen that social media is used 964 times and public space is used 670 times. When the links of the most used keywords are analysed, social media has strong links with words such as public space, social movements, protest, activism, Middle East, mass media, Twitter, China and Egypt. This strengthens the assumption that social media is an important tool that shapes social change and public expression today. The word public sphere has a strong connection with words such as digital public sphere, network analysis, democracy, politics, Jürgen Habermas.

In terms of author citation analysis, Axel Bruns with 631 citations, Matthew Barnidge with 353 citations and Homero gil de Zuniga with 206 citations. Although the number of articles and citations of these three authors are high, it is seen that their linking power with each other is low. In the analysis of the citations received by the authors according to their countries of origin with the criterion of publishing at least 5 works and receiving 5 citations; the most cited countries were USA (5501 citations), England (2211 citations) and Australia (1388 citations).

The bibliometric match analysis of the authors and the total linking power of the authors shows that Bruns, Axel (1948 linking power) with 631 citations, Barnidge, Matthew (3039 linking power) with 353 citations, gil de Zuniga, Hemoro (4714 linking power) with 321 citations, Marcia, Dan 281 (939 linking power). Although Bruns, Axel is the most cited (with 631 citations), he ranks sixth among the studies with the highest total link strength. This can be attributed to the fact that although the author's works are widely cited, his collaboration networks are narrower.

This research provides a bibliometric analysis of the literature on the relationship between public space and social media, detailing developmental trends in this field, country-specific publications, links to sustainable development goals, keywords and author citations. The results of the analysis show that the public sphere and social media have a strong interaction and that this interaction is directly related to important issues such as social change, protests, activism and democracy.

Çıkar Çatışması Bildirimi/ Conflict of Interest Statement:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir. / The authors declared no potential conflict of interest regarding the research, authorship, and publication of this article.

Destek/Finansman Bilgileri/ Support Financing Information:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır. / The authors have received no financial support for the research, authorship, and publication of this article.

Etik Kurul Kararı/ Ethics Committee Decision: Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. / Ethics committee permission is not required for this study.

Yazar Katkı Oranı/ Author Contribution Rate: Çalışma tek yazarlıdır. / The study has a single author.

KAYNAKÇA

- Alario, M. (1994). Environmental destruction and the public sphere: On Habermas's discursive model and political ecology. *Social Theory and Practice*, 20(3), 327-341.
- Batorski, D., & Grzywińska, I. (2018). Three dimensions of the public sphere on Facebook. *Information, Communication & Society*, 21(3), 356-374. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2017.1281329>
- Belair-Gagnon, V., Mishra, S., & Agur, C. (2014). Reconstructing the Indian public sphere: Newswork and social media in the Delhi gang rape case. *Journalism*, 15(8), 1059-1075. <https://doi.org/10.1177/1464884913513430>.
- Bergère, C. (2020). From street corners to social media: The changing location of youth citizenship in Guinea. *African Studies Review*, 63(1), 124-145.

- Bruns, A. (2023). From “the” public sphere to a network of publics: Towards an empirically founded model of contemporary public communication spaces. *Communication Theory*, 33(2-3), 70-81.
- Calhoun, C. (1993). *Habermas and the Public Sphere*. MIT Press.
- Ding, Y., Chowdhury, G. G., & Foo, S. (2001). Bibliometric cartography of information retrieval research by using co-word analysis. *Information Processing & Management*, 37(6), 817-842.
- Dong, T., Liang, C., & He, X. (2017). Social media and internet public events. *Telematics and Informatics*, 34(3), 726-739.
- Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105(3), 1809-1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>
- Ellis, M. (2008). An introduction to the coffee-house: A discursive model. *Language & Communication*, 28(2), 156-164.
- Froomkin, A. M. (2004). Technologies for democracy. In *Democracy Online* (pp. 1-29). Routledge.
- Fuchs, C. (2007). *Internet and society: Social theory in the information age*. Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203937778/internet-society-christian-fuchs> Retrieved on December 15, 2024.
- Fuchs, C. (2014). Social media and the public sphere. *Triplec-Communication Capitalism & Critique*, 12(1), 57-101.
- Goode, L. (2005). Jürgen Habermas: Democracy and the public sphere. <https://cir.nii.ac.jp/crid/1130282269349903616> Retrieved on December 10, 2024.
- Habermas, J. (2015). *Kamusalığın yapısal dönüşümü* (13. baskı, T. Bora & M. Sancar, Trans.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Iosifidis, P., & Wheeler, M. (2016). Social media, public sphere and democracy. In P. Iosifidis & M. Wheeler (Eds.), *Public Spheres and Mediated Social Networks in the Western Context and Beyond* (pp. 13-37). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/978-1-137-41030-6_2.
- Johannessen, M. R., Sæbø, Ø., & Flak, L. S. (2016). Social media as public sphere: A stakeholder perspective. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 10(2), 212-238.
- Karaçor, E.K. & Ögçe, H. (2023). Evaluating the Publicness Dimension of Public Space with Bibliometri Analysis. *Future Cities and Environment*, 9(1): 14, 1–8. DOI: <https://doi.org/10.5334/fce.192>.
- Kruse, L. M., Norris, D. R., & Flinchum, J. R. (2018). Social media as a public sphere? Politics on social media. *The Sociological Quarterly*, 59(1), 62-84. <https://doi.org/10.1080/00380253.2017.1383143>
- Lee, P.S., So, C.Y., & Leung, L. (2015). Social media and Umbrella Movement: insurgent public sphere in formation. *Chinese Journal of Communication*, 8, 356 - 375.
- Li, K., Rollins, J. ve Yan, E. (2018) Web of science use in published research and review papers 1997–2017: A selective, dynamic, cross-domain, content-based analysis. *Scientometrics*, 115, 1–20.
- Loader, B. D., & Mercea, D. (2011). Networking democracy?: Social media innovations and participatory politics. *Information, Communication & Society*, 14(6), 757-769. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2011.592648>.

- Nugroho, P. A., Variant Anna, N. E., & Ismail, N. (2022). Twitter as Public Sphere to Connect between Librarians and Library Users: A Bibliometric Analysis of Research Topics Trend Related to Twitter Usage and Library Service. *International Journal of Media and Information Literacy*, 7(2), 522-530. <https://doi.org/10.13187/ijmil.2022.2.522>.
- Özbek, M. (2015). Giriş: Kamusal Alanın Sınırları. In *Kamusal Alan* (s. 21-91). İstanbul: Hil Yayıncılık.
- Passas, I. (2024). Bibliometric analysis: The main steps. *Encyclopedia*, 4(2), 65.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25, 348-349.
- Raina, S., Mandal, S.K. (2024). Perception of safety in public space: A bibliometric and network analysis from 1978–2023. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 19, No. 11, pp. 4331-4348. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.191122>.
- Shirky, C. (2011). The political power of social media: Technology, the public sphere, and political change. *Foreign Affairs*, 28-41.
- Smith, L., & Niker, F. (2021). What social media facilitates, social media should regulate: Duties in the new public sphere. *The Political Quarterly*, 92(4), 613-620.
- Tsagarousianou, R. (1999). Electronic democracy: Rhetoric and reality. *Communication*, 24(2), 189-208.
- van Eck, N.J., Waltman, L. Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics* 84, 523–538 (2010). <https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3>